ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)

της 2ας Μαΐου 2002 *

Στην υπόθεση C-292/99,

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον H. van Lier και την L. Ström, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Γαλλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από την K. Rispal-Bellanger και τον D. Colas, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο να διαπιστωθεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να καταρτίσει σχέδια διαχειρίσεως για το σύνολο του εδάφους της και για το σύνολο των αποβλήτων και παραλείποντας να περιλάβει κεφάλαιο σχετικά με τα απορρίμματα συσκευασίας σε όλα τα εγκριθέντα σχέδια διαχειρίσεως αποβλήτων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 7, παράγραφος 1, της οδηγίας

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 86), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991 (ΕΕ L 78, σ. 32), 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για τα επικίνδυνα απόβλητα (ΕΕ L 377, σ. 20), και 14 της οδηγίας 94/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1994, για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας (ΕΕ L 365, σ. 10),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από την F. Macken, πρόεδρο τμήματος, και τους C. Gulmann, J.-P. Puissochet, B. Σκουρή (εισηγητή) και J. N. Cunha Rodrigues, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Tizzano
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις αγορεύσεις των διαδίκων κατά τη συνεδρίαση της 10ης Μαΐου 2001,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 5ης Ιουλίου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 3 Αυγούστου 1999, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων άσκησε, δυνάμει του άρθρου 226 ΕΚ, προσφυγή με την οποία ζητεί να διαπιστωθεί ότι η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να καταρτίσει σχέδια διαχειρίσεως για το σύνολο του εδάφους της και για το σύνολο των αποβλήτων και παραλείποντας να περιλάβει κεφάλαιο σχετικά με τα απορρίμματα συσκευασίας σε όλα τα εγκριθέντα σχέδια διαχειρίσεως αποβλήτων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 86), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991 (ΕΕ L 78, σ. 32, στο εξής: οδηγία 75/442), 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για τα επικίνδυνα απόβλητα (ΕΕ L 377, σ. 20), και 14 της οδηγίας 94/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1994, για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας (ΕΕ L 365, σ. 10).

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινοτική ρύθμιση

Η οδηγία 75/442

2 Αντικείμενο της οδηγίας 75/442 είναι η διασφάλιση της διαθέσεως και της αξιοποιήσεως των αποβλήτων καθώς και η ενθάρρυνση της λήψεως μέτρων για τον περιορισμό των αποβλήτων, ιδίως διά της αναπτύξεως φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών και διά της παραγωγής ανακυκλώσιμων και επαναχρησιμοποιήσιμων προϊόντων.

3 Το άρθρο 6 της οδηγίας 75/442 προβλέπει:

«Τα κράτη μέλη συνιστούν ή ορίζουν αρμόδια αρχή ή αρχές που είναι επιφορτισμένες με την υλοποίηση της παρούσας οδηγίας.»

4 Το άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 75/442 προβλέπει:

«1. Για την επίτευξη των στόχων των άρθρων 3, 4 και 5, η αρμόδια αρχή ή [οι αρμόδιες] αρχές που προβλέπονται στο άρθρο 6 υποχρεούνται να εκπονήσουν, το ταχύτερο δυνατό, ένα ή περισσότερα σχέδια διαχείρισης των αποβλήτων. Τα σχέδια αυτά αφορούν, ιδίως:

— τον τύπο, την ποσότητα και την προέλευση των αποβλήτων που θα πρέπει να αξιοποιηθούν ή να διατεθούν,

— τις γενικές τεχνικές προδιαγραφές,

— όλες τις ειδικές διατάξεις που αφορούν συγκεκριμένους τύπους αποβλήτων,

— τις κατάλληλες τοποθεσίες ή εγκαταστάσεις διάθεσης των αποβλήτων.

Αυτά τα σχέδια μπορούν να συμπεριλαμβάνουν, π.χ.:

— τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που είναι εξουσιοδοτημένα για τη διαχείριση των αποβλήτων,

— την εκτίμηση του κόστους των εργασιών αξιοποίησης και διάθεσης,

— τα κατάλληλα μέτρα για την ενθάρρυνση της ορθολογικής οργάνωσης της συλλογής, της διαλογής και της επεξεργασίας των αποβλήτων.

2. Τα κράτη μέλη συνεργάζονται, ενδεχομένως, με τα άλλα κράτη μέλη και την Επιτροπή για την εκπόνηση των σχεδίων αυτών, τα οποία γνωστοποιούν στην Επιτροπή.»

5 Κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 91/156, τα κράτη μέλη υποχρεούνταν να θεσπίσουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς τις τροποποιήσεις που η οδηγία αυτή επέφερε στην οδηγία 75/442, ως είχε αρχικώς, το αργότερο μέχρι την 1η Απριλίου 1993 ενημερώνοντας πάραυτα την Επιτροπή σχετικώς.

Η οδηγία 91/689

6 Η οδηγία 91/689 έχει ως αντικείμενο, σύμφωνα με το άρθρο της 1, την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την ελεγχόμενη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων.

7 Το άρθρο 6 της οδηγίας 91/689 προβλέπει:

«1. Σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ, οι αρμόδιες αρχές καταρτίζουν, είτε χωριστά είτε στο πλαίσιο των γενικών σχεδίων διαχείρισης των αποβλήτων, σχέδια για τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων, τα οποία και δημοσιεύουν.

2. Η Επιτροπή προβαίνει σε συγκριτική αξιολόγηση των σχεδίων αυτών, ιδίως όσον αφορά τις μεθόδους διάθεσης και αξιοποίησης. Θέτει δε τις πληροφορίες αυτές στη διάθεση των αρμοδίων αρχών των κρατών μελών, τα οποία το ζητούν.»

8 Το άρθρο 10, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας 91/689 προέβλεπε ότι τα κράτη μέλη όφειλαν να θεσπίσουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν προς αυτήν πριν από τις 12 Δεκεμβρίου 1993. Η λήξη της προθεσμίας αυτής μετατέθηκε για την 27η Ιουνίου 1995 με το άρθρο 1, σημείο 1, της οδηγίας 94/31/ΕΚ του Συμβουλίου, της 27ης Ιουνίου 1994, για την τροποποίηση της οδηγίας 91/689 (ΕΕ L 168, σ. 28).

Η οδηγία 94/62

9 Αντικείμενο της οδηγίας 94/62 είναι, σύμφωνα με το άρθρο της 1, παράγραφος 1, η εναρμόνιση των εθνικών μέτρων που αφορούν τη διαχείριση των συσκευασιών και των απορριμμάτων συσκευασίας προκειμένου, αφενός, να προληφθούν και να μειωθούν οι επιπτώσεις τους επί του περιβάλλοντος όλων των κρατών μελών και των τρίτων χωρών και να εξασφαλιστεί, με τον τρόπο αυτό, υψηλό επίπεδο προστασίας

του περιβάλλοντος και, αφετέρου, να διασφαλιστεί η λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και να αποφευχθούν εμπόδια στο εμπόριο καθώς και στρεβλώσεις και περιορισμοί του ανταγωνισμού εντός της Κοινότητας.

10 Το άρθρο 14 της οδηγίας 94/62, το οποίο επιγράφεται «Σχέδια διαχείρισης», προβλέπει:

«Σύμφωνα με τους στόχους και τα μέτρα που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη περιλαμβάνουν στα σχέδια διαχείρισης αποβλήτων που απαιτούνται σύμφωνα με το άρθρο 7 της οδηγίας 75/442/ΕΟΚ ειδικό κεφάλαιο για τη διαχείριση των συσκευασιών και των απορριμμάτων συσκευασίας [...]».

11 Σύμφωνα με το άρθρο 22, παράγραφος 1, της οδηγίας 94/62:

«Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που είναι αναγκαίες για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία πριν από τις 30 Ιουνίου 1996. Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.»

Η εθνική ρύθμιση

12 Τα μέτρα για τη μεταφορά των οδηγιών 75/442, 91/689 και 94/62 στη γαλλική έννομη τάξη περιλαμβάνονται στον νόμο 75-633, της 15ης Ιουλίου 1975, σχετικά με τη διάθεση των αποβλήτων και την αναχρησιμοποίηση των υλικών (JORF της 16ης Ιουλίου 1975, σ. 7279), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε με τους νόμους 92-646, της 13ης Ιουλίου 1992, σχετικά με τη διάθεση των αποβλήτων καθώς και με τις

κατηγορίες εκείνες των εγκαταστάσεων που εξυπηρετούν την προστασία του περιβάλλοντος (JORF της 14ης Ιουλίου 1992, σ. 9461), και 95-101, της 2ας Φεβρουαρίου 1995, σχετικά με την ενίσχυση της προστασίας του περιβάλλοντος (JORF της 3ης Φεβρουαρίου 1995, σ. 1840, στο εξής: νόμος 75-633).

13 Κατά το άρθρο 10 του νόμου 75-633:

«Ο αρμόδιος για θέματα περιβάλλοντος υπουργός πρέπει να μεριμνά για την εκπόνηση σχεδίων σε εθνική κλίμακα για τη διάθεση ορισμένων κατηγοριών αποβλήτων, κατάλογος των οποίων καταρτίζεται με διάταγμα επεξεργασμένο από το Conseil d'État, λόγω του υψηλού βαθμού επικινδυνότητάς τους ή λόγω των ιδιαιτεροτήτων τους όσον αφορά την επεξεργασία και την αποθήκευση [...]».

14 Το άρθρο 10-1, πρώτο εδάφιο, του νόμου 75-633 προβλέπει τα εξής:

«Κάθε περιφέρεια πρέπει να καλύπτεται από ένα περιφερειακό ή διαπεριφερειακό σχέδιο για τη διάθεση των ειδικών βιομηχανικών αποβλήτων [...]».

15 Το άρθρο 10-2, πρώτο εδάφιο, του νόμου 75-633 προβλέπει:

«Κάθε διοικητικό διαμέρισμα πρέπει να καλύπτεται από ένα σχέδιο, το οποίο θα αφορά αυτό το ίδιο το διαμέρισμα ή περισσότερα διαμερίσματα, για τη διάθεση των οικιακών απορριμμάτων και άλλων απορριμμμάτων που μνημονεύονται στο άρθρο L. 373-3 του δημοτικού και κοινοτικού κώδικα [...]».

16 Το άρθρο 10-3 του νόμου 75-633 προβλέπει:

«Στις περιοχές όπου εφαρμόζονται τα σχέδια που προβλέπουν τα άρθρα 10, 10-1 και 10-2, οι αποφάσεις που λαμβάνονται από τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τους παραχωρησιούχους τους στον τομέα της διαχειρίσεως των αποβλήτων [...] πρέπει να είναι σύμφωνες με τα σχέδια αυτά.

[...]

Τα σχέδια αυτά αναθεωρούνται βάσει της ίδιας διαδικασίας με αυτήν που ισχύει για την έγκρισή τους.

[...]

Οι λεπτομέρειες και οι διαδικασίες για την επεξεργασία, τη δημοσίευση και την αναθεώρηση των σχεδίων καθορίζονται με διάταγμα επεξεργασμένο από το Conseil d'État [...]».

17 Οι ανωτέρω νομοθετικές διατάξεις διευκρινίστηκαν με τα διατάγματα 93-139, της 3ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με τα σχέδια διαχειρίσεως των οικιακών και των παρόμοιων με αυτά απορριμμάτων (JORF της 4ης Φεβρουαρίου 1993, σ. 1874), και 93-140, της 3ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με τα σχέδια διαχειρίσεως των λοιπών αποβλήτων πλην των οικιακών και των παρόμοιων με αυτά απορριμμάτων (JORF της 4ης Φεβρουαρίου 1993, σ. 1875). Τα διατάγματα αυτά αντικαταστάθηκαν από τα διατάγματα 96-1008, της 18ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τα σχέδια διαχειρίσεως των οικιακών και των παρόμοιων με αυτά απορριμμάτων (JORF της 24ης Νοεμβρίου 1996, σ. 17138), και 96-1009, της 18ης Νοεμβρίου 1996, σχετικά με τα σχέδια διαχειρίσεως των ειδικών βιομηχανικών αποβλήτων (JORF της 24ης Νοεμβρίου

1996, σ. 17140). Οι τροποποιήσεις που επέφερε το διάταγμα 96-1008 περιελάμβαναν την υποχρέωση να προβλεφθεί ειδικό κεφάλαιο για τα απορρίμματα συσκευασίας, σύμφωνα με το άρθρο 14 της οδηγίας 94/62.

Η προ της ασκήσεως της προσφυγής διοικητική διαδικασία

18 Με επιστολή της 10ης Απριλίου 1995, η Επιτροπή επέστησε την προσοχή των γαλλικών αρχών στην απαίτηση του άρθρου 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 75/442 να γνωστοποιούνται τα σχέδια διαχειρίσεως αποβλήτων. Σε απάντηση στην επιστολή αυτή, οι γαλλικές αρχές απέστειλαν στην Επιτροπή, με επιστολές της 14ης Ιουνίου 1995, της 4ης Απριλίου, της 19ης Σεπτεμβρίου και της 22ας Νοεμβρίου 1996 καθώς και της 26ης Ιουνίου 1997, 57 διαμερισματικά σχέδια και ένα σχέδιο για περισσότερα διοικητικά διαμερίσματα τα οποία αφορούσαν τη διαχείριση οικιακών και παρόμοιων με αυτά απορριμμάτων καθώς και 13 περιφερειακά σχέδια για τη διαχείριση λοιπών αποβλήτων πλην των οικιακών και των παρόμοιων με αυτά απορριμμάτων.

19 Κατόπιν ελέγχου των διαβιβασθέντων σχεδίων και εγγράφων, η Επιτροπή κάλεσε με έγγραφο οχλήσεως της 19ης Δεκεμβρίου 1997 τη Γαλλική Κυβέρνηση να υποβάλει τις παρατηρήσεις της σχετικά με τρεις παραβάσεις οι οποίες αφορούσαν την εφαρμογή των οδηγιών 75/442, 91/689 και 94/62 από τις αρμόδιες εθνικές αρχές.

20 Η Επιτροπή υποστήριξε πρώτον ότι τα σχέδια διαχειρίσεως αποβλήτων δεν κάλυπταν το σύνολο του εθνικού εδάφους δεδομένου ότι δεν υπήρχαν τέτοιου είδους σχέδια για 41 από τα 100 διοικητικά διαμερίσματα και για 13 από τις 26 περιφέρειες της Γαλλίας. Δεύτερον, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι τα εν λόγω σχέδια δεν κάλυπταν το σύνολο των κατηγοριών αποβλήτων που περιλαμβάνονται στις οδηγίες 75/442 και 91/689 και παρέθεσε ως παράδειγμα την έλλειψη σχεδίων για τα πολυχλωροδιφαινύλια (στο εξής: PCB), το γεγονός ότι τα νοσοκομειακά απόβλητα άλλοτε μνημονεύονταν στα περιφερειακά σχέδια που είχαν γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή και άλλοτε εξαιρούνταν από τα σχέδια αυτά με την αιτιολογία ότι η επεξεργασία τους προβλεπόταν σε ειδικά σχέδια η κατάρτιση των οποίων εκκρεμούσε και τα οποία δεν είχαν γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή, ή ακόμη το γεγονός ότι

δεν υπήρχε πρόβλεψη στα περιφερειακά σχέδια για ορισμένα είδη αποβλήτων, αλλά για αυτά τα είδη αποβλήτων γινόταν παραπομπή στα διαμερισματικά σχέδια τα οποία δεν εφαρμόζονταν ή δεν είχαν γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή. Τρίτον, η Επιτροπή επισήμανε ότι τα εν λόγω σχέδια δεν περιελάμβαναν ειδικό κεφάλαιο σχετικά με τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας, κατά παράβαση τόσο του άρθρου 14 της οδηγίας 94/62 όσο και του διατάγματος 96-1008.

21 Η Γαλλική Κυβέρνηση απάντησε στο ως άνω έγγραφο οχλήσεως με επιστολή της 24ης Φεβρουαρίου 1998.

22 Η Επιτροπή, φρονώντας ότι η απάντηση αυτή καθώς και όλες οι πληροφορίες που παρέσχον οι γαλλικές αρχές δεν αναιρούσαν τις αιτιάσεις του εγγράφου οχλήσεως, απηύθυνε στις 5 Αυγούστου 1998 αιτιολογημένη γνώμη στη Γαλλική Δημοκρατία καλώντας την να λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς την ανωτέρω γνώμη εντός δύο μηνών από της κοινοποιήσεώς της.

23 Η Γαλλική Κυβέρνηση απάντησε στην αιτιολογημένη γνώμη με επιστολές της 21ης Οκτωβρίου 1998 και της 26ης Φεβρουαρίου 1999 παρέχοντας στην Επιτροπή συμπληρωματικές διευκρινίσεις και γνωστοποιώντας της 10 νέα διαμερισματικά σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων.

24 Η Επιτροπή, φρονώντας ότι από τα συμπληρωματικά αυτά στοιχεία δεν προέκυπτε ότι η Γαλλική Δημοκρατία είχε λάβει τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις οδηγίες 75/442, 91/689 και 94/62, άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

Η προσφυγή

25 Η προσφυγή της Επιτροπής περιλαμβάνει τρεις αιτιάσεις που στηρίζονται αντιστοίχως στην ελλιπή γεωγραφική κάλυψη των σχεδίων διαχειρίσεως των αποβλήτων, στην μερική κάλυψη του φάσματος των αποβλήτων από τα ανωτέρω σχέδια και στην παράλειψη προβλέψεως στα σχέδια αυτά ενός ειδικού κεφαλαίου σχετικά με τα απορρίμματα συσκευασίας.

Επί της αιτιάσεως που στηρίζεται στην ελλιπή γεωγραφική κάλυψη των σχεδίων διαχειρίσεως

26 Με την πρώτη αιτίασή της, η Επιτροπή προσάπτει στη Γαλλική Δημοκρατία ότι, παραλείποντας να καταρτίσει σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων για το σύνολο του εδάφους της, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/442 και 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 91/689.

27 Η Επιτροπή, αφού έλαβε υπόψη της τα στοιχεία που παρέθεσαν οι γαλλικές αρχές στις διάφορες επιστολές τους καθώς και το σύνολο των σχεδίων διαχειρίσεως τα οποία ήταν σε ισχύ, σύμφωνα με τις γαλλικές αρχές, διαπιστώνει ότι, κατά τον χρόνο καταθέσεως του δικογράφου της προσφυγής, σε 11 από τα 100 διοικητικά διαμερίσματα της Γαλλίας (Bouches-du-Rhône, Cher, Nièvre, Indre, Παρίσι, Meurthe-et-Moselle, Moselle, Tarn-et-Garonne, Nord, Vienne και Alpes-de-Haute-Provence) δεν υπήρχε διαμερισματικό σχέδιο διαχειρίσεως των οικιακών και των παρόμοιων με αυτά απορριμμάτων. Επιπλέον, σε 6 από τις 26 γαλλικές περιφέρειες (Midi-Pyrénées, Κορσική, Μαρτινίκα, Γουαδελούπη, Γουιάνα και Réunion) δεν υπήρχε περιφερειακό σχέδιο διαχειρίσεως των λοιπών αποβλήτων πλην των οικιακών και των παρόμοιων με αυτά απορριμμάτων.

28 Η Επιτροπή απορρίπτει την επιχειρηματολογία της Γαλλικής Κυβερνήσεως ότι οι καθυστερήσεις στην κατάρτιση των σχεδίων διαχειρίσεως των αποβλήτων οφείλονται σε ειδικές περιστάσεις (τεχνικά προβλήματα, μεγάλη απόσταση ή ακυρώσεις

κατόπιν δικαστικών αποφάσεων) και ως εκ τούτου δεν συνιστούν παράβαση. Εξάλλου, δεν μπορεί να προβληθεί η πρόθεση της Γαλλικής Κυβερνήσεως να εντάξει την μεταφορά των εν λόγω οδηγιών στην εσωτερική έννομη τάξη της στο πλαίσιο μιας συνολικής και πλέον φιλόδοξης ρυθμίσεως προκειμένου να δικαιολογηθεί η παράβαση των υποχρεώσεων που επιβάλλουν οι οδηγίες αυτές.

29 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, έστω και αν το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/442 επιβάλλει στις αρμόδιες αρχές την υποχρέωση να καταρτίσουν «το ταχύτερο δυνατό» σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων, η διευκρίνιση αυτή δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παρατείνει κατά τρόπο σιωπηρό ή έμμεσο την τασσόμενη με τις οδηγίες 75/442 και 91/689 προθεσμία για την έναρξη της ισχύος τους.

30 Εν πάση περιπτώσει, δεδομένου ότι, αφενός, η προθεσμία που έτασσε η οδηγία 75/442, ως είχε αρχικώς, για την έναρξη της ισχύος της έληξε 24 μήνες μετά τη γνωστοποίησή της, ήτοι στις 18 Ιουλίου 1977, και, αφετέρου, ότι η οδηγία 91/156 έπρεπε να έχει μεταφερθεί το αργότερο έως την 1η Απριλίου 1993, η Επιτροπή φρονεί ότι είναι παράλογο να υποστηρίζεται ότι η μη τήρηση των προθεσμιών που έτασσαν οι οδηγίες αυτές για τη μεταφορά τους δεν συνιστά παράβαση.

31 Η Γαλλική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί το γεγονός ότι 11 διοικητικά διαμερίσματα και 4 περιφέρειες δεν καλύπτονταν κατά τον χρόνο καταθέσεως του υπομνήματος αντικρούσεως από σχέδιο διαχειρίσεως των αποβλήτων. Ωστόσο, υποστηρίζει ότι το στοιχείο αυτό δεν είναι αρκετό για να στοιχειοθετηθεί παράβαση υπό το πρίσμα των υποχρεώσεων που απορρέουν από τις οδηγίες 75/442 και 91/689.

32 Η ανωτέρω κυβέρνηση επισημαίνει κατ' αρχάς ότι έχουν ήδη εκδοθεί οι αναγκαίες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις προκειμένου να διασφαλιστεί η εφαρμογή στη Γαλλία των οδηγιών 75/442, 91/689 και 94/62. Συγκεκριμένα, η υποχρέωση εκπονήσεως σχεδίων διαχειρίσεων των αποβλήτων προβλέφθηκε ήδη από το 1992 και άρχισε να εφαρμόζεται ήδη από τον Μάρτιο του 1993.

33 Στη συνέχεια, η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι οδηγίες 75/442 και 91/689 δεν ορίζουν ότι η καταληκτική ημερομηνία της μεταφοράς τους είναι η ημερομηνία εκείνη κατά την οποία ολόκληρο το εθνικό έδαφος πρέπει να καλύπτεται από διαμερισματικά ή περιφερειακά σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/442, τα σχέδια αυτά έπρεπε να καταρτίζονται «το ταχύτερο δυνατόν». Με τον τρόπο αυτόν, ο κοινοτικός νομοθέτης αποδέχθηκε το ενδεχόμενο να μην έχει καλυφθεί πλήρως το εθνικό έδαφος από σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων κατά τη λήξη της προθεσμίας για τη μεταφορά της οδηγίας 75/442 στην εσωτερική έννομη τάξη. Το ίδιο ισχύει όσον αφορά την οδηγία 91/689.

34 Η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η έκφραση «το ταχύτερο δυνατόν» στην κοινοτική διάταξη έχει χαρακτήρα προθεσμίας η οποία υποκαθιστά κάθε άλλη γενική διάταξη περί προθεσμίας στο νομοθέτημα αυτό και η οποία δεν είναι χρονικώς περιορισμένη. Από την άλλη πλευρά, αυτού του είδους η προθεσμία προϋποθέτει ότι τα κράτη μέλη επιδεικνύουν επιμέλεια στην εφαρμογή της εν λόγω διατάξεως. Δεδομένου πάντως ότι, αφενός, το 89 % των διοικητικών διαμερισμάτων και το 85 % των περιφερειών καλύπτονται ήδη από σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων και, αφετέρου, ότι οι καθυστερήσεις στην έγκριση ορισμένων σχεδίων μπορούν να εξηγηθούν από διάφορους λόγους όπως είναι οι τεχνικές δυσκολίες στην κατάρτιση των σχεδίων αυτών λόγω της αποστάσεως των οικείων περιφερειών ή διοικητικών διαμερισμάτων (που είναι νησιά και υπερπόντια διαμερίσματα) ή λόγω της περίπλοκης γεωγραφικής καταστάσεώς τους (Παρίσι), οι ποιοτικές απαιτήσεις των σχεδίων αυτών καθώς και οι ακυρώσεις ορισμένων εγκριθέντων σχεδίων κατόπιν εκδόσεως δικαστικών αποφάσεων, η Γαλλική Κυβέρνηση φρονεί ότι επέδειξε επιμέλεια κατά την εφαρμογή των κρίσιμων διατάξεων των οδηγιών 75/442 και 91/689. Η Γαλλική Κυβέρνηση διευκρινίζει ότι δεν οχυρώνεται όπισθεν της περιπλοκότητας του εγχειρήματος, αλλά επιθυμεί να καταδείξει ότι αυτή ακριβώς η περιπλοκότητα οδήγησε τον κοινοτικό νομοθέτη να θεσπίσει μια ελαστικότερη προθεσμία.

35 Περαιτέρω, η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι έθεσε στόχους πλέον φιλόδοξους από αυτούς της οδηγίας 75/442, όπως είναι η ανάπτυξη της ανακυκλώσεως και η εξάλειψη της ανεξέλεγκτης απορρίψεως αποβλήτων, η περισυλλογή ενόψει ανακυκλώσεως και επαναχρησιμοποιήσεως κατά 50 % των υλικών από τα οικιακά απορρίμματα, η ενθάρρυνση της αξιοποιήσεως των αποβλήτων και ιδίως η βιολογική τους αξιοποίηση, εις βάρος της συσσωρεύσεώς τους και της καύσεώς τους, πράγμα

που συνιστούσε την εποχή εκείνη πρωτοποριακή εφαρμογή των στόχων της οδηγίας 1999/31/ΕΚ του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 1999, περί υγειονομικής ταφής των αποβλήτων (ΕΕ L 182, σ. 1, και διορθωτικό ΕΕ L 282, σ. 16).

36 Τέλος, η Γαλλική Κυβέρνηση προβάλλει ότι δεν είναι ορθό να υποστηρίζεται ότι τα διοικητικά διαμερίσματα ή οι περιφέρειες που δεν έχουν ακόμη ολοκληρώσει την ετοιμασία του δικού τους σχεδίου διαχειρίσεως των αποβλήτων δεν καλύπτονται από καμία διάταξη. Ελλείψει εγκεκριμένου σχεδίου, κάθε περιοχή έχει εκπονήσει, στο πλαίσιο της διαδικασίας για την κατάρτιση του σχεδίου, τις αναλύσεις που μπορούν να καθοδηγήσουν τη διοικητική δράση και ως εκ τούτου το υπό συζήτηση σχέδιο κατά κάποιο τρόπο εφαρμόζεται ήδη.

37 Ως εκ τούτου, η Γαλλική Κυβέρνηση καλεί το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι οι ενέργειες τις οποίες επιβάλλουν οι οδηγίες σχετικά με τα απόβλητα υλοποιούνται ήδη σε όλα τα διοικητικά διαμερίσματα και σε όλες τις περιφέρειες και ότι, όσον αφορά τα ελλείποντα σχέδια, ο αργός ρυθμός της καταρτίσεώς τους δεν οφείλεται σε αμέλεια των γαλλικών αρχών.

38 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/442, οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών που μνημονεύονται στο άρθρο 6 της οδηγίας αυτής υποχρεούνται να καταρτίσουν, το ταχύτερο δυνατόν, ένα ή περισσότερα σχέδια διαχειρίσεως προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι σκοποί των άρθρων 3, 4 και 5 της εν λόγω οδηγίας.

39 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η υποχρέωση καταρτίσεως σχεδίων διαχειρίσεως των αποβλήτων, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/442, αποτελεί υποχρέωση επιτεύξεως ενός αποτελέσματος το οποίο δεν είναι δυνατό να επιτευχθεί με μέτρα τα οποία προετοιμάζουν ή αφορούν την κατάρτιση των σχεδίων ή καθορίζουν το κανονιστικό πλαίσιο για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Όπως όμως και η ίδια η Γαλλική Κυβέρνηση παραδέχεται, κατά τη λήξη της δίμηνης προθεσμίας που έτασσε η αιτιολογημένη γνώμη, δεν καλυπτόταν ολόκληρο το έδαφος της Γαλλικής Δημοκρατίας από όντως εφαρμοσθέντα σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων.

40 Εντούτοις, προκειμένου να κριθεί το βάσιμο της πρώτης αιτιάσεως της Επιτροπής, πρέπει να καθοριστεί προηγουμένως η προθεσμία που διαθέτουν ή διέθεταν τα κράτη μέλη προκειμένου να καταρτίσουν τα σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/442.

41 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η έκφραση «το ταχύτερο δυνατόν» που χρησιμοποιεί η διατύπωση της εν λόγω διατάξεως αποτελεί ένδειξη ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 91/156 προθεσμία για τη μεταφορά της δεν αφορά την υποχρέωση καταρτίσεως των σχεδίων διαχειρίσεως των αποβλήτων. Πράγματι, εάν αυτό συνέβαινε, η ανωτέρω έκφραση δεν θα είχε νόημα. Κατά συνέπεια, η έκφραση «το ταχύτερο δυνατόν» πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ορίζει, κατ' αρχήν, μια εύλογη προθεσμία για την εκτέλεση από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών της ειδικής αυτής υποχρεώσεως, προθεσμία η οποία είναι ανεξάρτητη σε σχέση με την προθεσμία που προβλέπεται για τη μεταφορά της προαναφερθείσας οδηγίας.

42 Προκειμένου να γίνει σαφές το περιεχόμενο της εκφράσεως αυτής και να καθοριστεί ποια είναι η εύλογη προθεσμία για την εκτέλεση της υποχρεώσεως που αφορά την κατάρτιση των σχεδίων διαχειρίσεως των αποβλήτων, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/442, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όχι μόνον οι όροι της κρίσιμης εν προκειμένω αυτής διατάξεως της ανωτέρω οδηγίας, αλλά επίσης το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται καθώς και οι σκοποί που επιδιώκει η ρύθμιση της οποίας αποτελεί τμήμα.

43 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί, αφενός, ότι η υποχρέωση καταρτίσεως σχεδίων για τη διαχείριση των αποβλήτων και προγραμμάτων για τη διάθεση των τοξικών και επικίνδυνων αποβλήτων εισήχθη στο κοινοτικό δίκαιο με τα άρθρα 6 της οδηγίας 75/442, ως είχε αρχικώς, και 12, παράγραφος 1, της οδηγίας 78/319/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 1978, περί των τοξικών και επικινδύνων αποβλήτων (ΕΕ ειδ. έκδ. 15/001, σ. 161), η διατύπωση των οποίων δεν διαφέρει ουσιαστικά από αυτήν των άρθρων 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/442 και 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 91/689 αντιστοίχως.

44 Αφετέρου, όσον αφορά τους σκοπούς που επιδιώκει η προβλεπόμενη στο άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/442 υποχρέωση, από την ίδια τη διατύπωση της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι η εκπλήρωση της υποχρεώσεως αυτής αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την πλήρη επίτευξη των σκοπών των άρθρων 3, 4 και 5 της ανωτέρω οδηγίας (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 4ης Ιουλίου 2000, C-387/97, Επιτροπή κατά Ελλάδος, Συλλογή 2000, σ. I-5047, σκέψη 95). Μεταξύ των σκοπών αυτών όμως περιλαμβάνεται κατά κύριο λόγο η προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος που αποτελεί τον ουσιαστικό πυρήνα της κοινοτικής ρυθμίσεως σχετικά με τα απόβλητα. Πράγματι, για τον λόγο αυτόν, σύμφωνα με τη νομολογία, πρέπει να θεωρείται σοβαρή η παράβαση της υποχρεώσεως σχετικά με την κατάρτιση σχεδίων διαχειρίσεων των αποβλήτων έστω και αν περιορίζεται σ' ένα μικρό τμήμα του εδάφους κράτους μέλους, όπως π.χ. σε ένα και μόνο διοικητικό διαμέρισμα (βλ., στο πνεύμα αυτό, προμνησθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ελλάδος, σκέψεις 94 ή 95) ή σε μία και μόνο ζώνη μιας κοιλάδας (βλ., στο πνεύμα αυτό, απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 1999, C-365/97, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1999, σ. I-7773, σκέψη 69).

45 Υπό το φως των ανωτέρω σκέψεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, μολονότι είναι ορθό ότι η έκφραση «το ταχύτερο δυνατόν» του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/442 έχει την έννοια ότι πρέπει να χορηγείται στα κράτη μέλη εύλογη προθεσμία για την κατάρτιση σχεδίων διαχειρίσεων των αποβλήτων, ωστόσο, υπό το πρίσμα, αφενός, της σημασίας των εν λόγω σχεδίων για την επίτευξη των σκοπών της οδηγίας αυτής και, αφετέρου, του γεγονότος ότι η υποχρέωση αυτή επιβλήθηκε το 1975, οι εν προκειμένω αλλεπάλληλες καθυστερήσεις της Γαλλικής Δημοκρατίας δεν μπορούν σε καμιά περίπτωση να θεωρηθούν ως εύλογες. Πράγματι, κατά την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας που έτασσε η αιτιολογημένη γνώμη, ήτοι την 5η Οκτωβρίου 1998, είχαν ήδη παρέλθει αντιστοίχως επτά έτη και πλέον και σχεδόν επτά έτη από της δημοσιεύσεως των οδηγιών 91/156 και 91/689 στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

46 Στο πλαίσιο αυτό, οι δυσχέρειες τις οποίες η Γαλλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι συνάντησε κατά την κατάρτιση των σχεδίων διαχειρίσεως των αποβλήτων δεν μπορούν να δικαιολογήσουν τόσο σημαντικές καθυστερήσεις.

47 Όσον αφορά, πρώτον, τις ακυρώσεις των εγκριθέντων σχεδίων κατόπιν εκδόσεως δικαστικής αποφάσεως και τις τεχνικές δυσχέρειες μεταξύ άλλων λόγω αποστάσεως

ή λόγω της περίπλοκης γεωγραφικής καταστάσεως ορισμένων διοικητικών διαμερισμάτων και περιφερειών, αρκεί να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επικαλούνται εσωτερικές καταστάσεις, όπως είναι οι δυσχέρειες που ανακύπτουν στο στάδιο της εκτελέσεως ορισμένης κοινοτικής πράξεως, προκειμένου να δικαιολογήσουν τη μη τήρηση των υποχρεώσεων και των προθεσμιών που απορρέουν από το κοινοτικό δίκαιο (βλ., μεταξύ άλλων, προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Ελλάδος, σκέψη 70).

48 Δεύτερον, το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος προβάλλει ότι έθεσε στόχους πλέον φιλόδοξους από αυτούς μιας οδηγίας δεν απαλλάσσει το κράτος αυτό από την υποχρέωσή του να συμμορφώνεται εμπροθέσμως προς τις απαιτήσεις που επιβάλλει η οικεία οδηγία.

49 Κατά συνέπεια, βάσει των ανωτέρω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η πρώτη αιτίαση της Επιτροπής, που στηρίζεται στην ελλιπή γεωγραφική κάλυψη των σχεδίων διαχειρίσεως των αποβλήτων, είναι βάσιμη.

Επί της αιτιάσεως που στηρίζεται στην ελλιπή κάλυψη ολοκλήρου του φάσματος των αποβλήτων από τα σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων και των επικίνδυνων αποβλήτων

50 Με τη δεύτερη αιτίασή της, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να καταρτίσει σχέδια διαχειρίσεως για το σύνολο των αποβλήτων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/442, και 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 91/689.

51 Με την προσφυγή της, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η διαπίστωση ότι τα σχέδια διαχειρίσεως δεν καλύπτουν το σύνολο των αποβλήτων επιβεβαιώνεται από τις απαντήσεις της Γαλλικής Κυβερνήσεως τόσο στο έγγραφο οχλήσεως όσο και στην

αιτιολογημένη γνώμη, όσον αφορά τις τρεις κατηγορίες αποβλήτων που μνημονεύει η Επιτροπή ως παραδείγματα προκειμένου να καταδείξει ότι τα σχέδια διαχειρίσεως δεν καλύπτουν ολόκληρο το φάσμα των αποβλήτων (απόβλητα που περιέχουν PCB, νοσοκομειακά απόβλητα και ειδικά οικιακά απορρίμματα).

52 Ωστόσο, κατόπιν των διευκρινίσεων που παρέσχε η Γαλλική Κυβέρνηση με το υπόμνημά της ανταπαντήσεως, η Επιτροπή διευκρίνισε, κατά την επ' ακροατηρίου διαδικασία, ότι περιορίζει στο εξής την αιτίασή της στις τρεις κατηγορίες αποβλήτων που είχε τη δυνατότητα να διαπιστώσει ότι δεν καλύπτονται από σχέδια διαχειρίσεως.

53 Κατά συνέπεια, η δεύτερη αιτίαση της Επιτροπής πρέπει να εξετασθεί εντός των ορίων που επιβάλλει η ανωτέρω διευκρίνισή της.

Επί των αποβλήτων που περιέχουν PCB

54 Όσον αφορά τα απόβλητα που περιέχουν PCB, η Επιτροπή τονίζει ότι οι ίδιες οι γαλλικές αρχές επιβεβαίωσαν, με την απάντησή τους στην αιτιολογημένη γνώμη, ότι σε 22 από τις 26 γαλλικές περιφέρειες δεν υπάρχε σχέδιο γι' αυτή την κατηγορία αποβλήτων. Κατά την Επιτροπή, αντίθετα με τους ισχυρισμούς των ανωτέρω αρχών, η έλλειψη σχεδίων διαχειρίσεως για τα απόβλητα που περιέχουν PCB δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από τη μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη της της οδηγίας 96/59/ΕΚ του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 1996, για τη διάθεση των πολυχλωροδιφαινυλίων και των πολυχλωροτριφαινυλίων (PCB/PCT) (ΕΕ L 243, σ. 31).

55 Η Γαλλική Κυβέρνηση δεν αμφισβητεί ότι αυτή ήταν η κατάσταση κατά τη λήξη της προθεσμίας που έτασσε η αιτιολογημένη γνώμη. Εντούτοις, υποστηρίζει ότι, τον Νοέμβριο του 1999, 14 περιφερειακά σχέδια περιελάμβαναν ρητώς ειδικές διατάξεις

για τη διαχείριση των αποβλήτων που περιέχουν PCB. Στις λοιπές περιφέρειες, οι ισχύουσες για όλα τα επικίνδυνα απόβλητα διατάξεις αφορούσαν επίσης τα PCB, σύμφωνα με τις διατάξεις του διατάγματος 97-517, της 15ης Μαΐου 1997, σχετικά με την κατάταξη των επικίνδυνων αποβλήτων (JORF της 23ης Μαΐου 1997, σ. 7764). Η Γαλλική Κυβέρνηση διευκρινίζει ότι το παράρτημα ΙΙ του διατάγματος αυτού, σχετικά με την ονοματολογία των αποβλήτων, περιλαμβάνει ένα κεφάλαιο σχετικά με τα υδραυλικά έλαια που περιέχουν PCB και ένα κεφάλαιο σχετικά με τους μετασχηματιστές και τους συσσωρευτές που περιέχουν PCB. Κατά συνέπεια, η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι δεν είναι ορθό το λεχθέν ότι σε 22 γαλλικές περιφέρειες δεν υπάρχει σχέδιο διαχειρίσεως των αποβλήτων που περιέχουν PCB σύμφωνο με τις διατάξεις της οδηγίας 75/442.

56 Η Γαλλική Κυβέρνηση προσθέτει ότι, στον βαθμό που έχει αρχίσει η εκπόνηση εθνικού σχεδίου διαθέσεως των αποβλήτων που περιέχουν PCB και πολυχλωροτριφαινύλια προκειμένου να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις που υπέχει από την οδηγία 96/59, είναι περιττό να προβλεφθεί επιπλέον η αναθεώρηση όλων των περιφερειακών σχεδίων προκειμένου να συμπεριληφθεί ειδικό κεφάλαιο για τα PCB, αναθεώρηση η οποία κατά τα λοιπά θα απαιτούσε περισσότερο χρόνο από την ολοκλήρωση του προαναφερθέντος εθνικού σχεδίου διαχειρίσεως των αποβλήτων.

57 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί, αφενός, ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/442, διάταξη στην οποία παραπέμπτει το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 91/689, τα σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων πρέπει να αφορούν μεταξύ άλλων τα είδη των προς αξιοποίηση ή διάθεση αποβλήτων, πράγμα που σημαίνει ότι οι κατηγορίες αποβλήτων στις οποίες εφαρμόζονται τα σχέδια αυτά πρέπει να καθορίζονται στα ίδια τα σχέδια. Κατά συνέπεια, το γεγονός ότι το διάταγμα 97-517, το οποίο περιέχει δύο κεφάλαια σχετικά με τα PCB, εφαρμόζεται σε όλα τα επικίνδυνα απόβλητα δεν θεραπεύει την παράλειψη της μνείας των PCB στα περιφερειακά σχέδια διαχειρίσεως.

58 Όσον αφορά, αφετέρου, την προβαλλόμενη ως περιττή μεταφορά της οδηγίας 91/689 λόγω της εκδόσεως της οδηγίας 96/59, αρκεί η διαπίστωση ότι οι ουσίες που περιέχουν PCB ρητώς μνημονεύονται από την πρώτη οδηγία και, κατά συνέπεια, η οδηγία αυτή πρέπει να μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη τάξη των κρατών μελών όσον

αφορά τις εν λόγω ουσίες. Εν πάση περιπτώσει, η οδηγία 96/59 ουδεμία εξαίρεση ή περιορισμό προβλέπει ως προς την εφαρμογή της οδηγίας 91/689.

59 Κατά συνέπεια, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η δεύτερη αιτίαση της Επιτροπής είναι βάσιμη όσον αφορά τα απόβλητα που περιέχουν PCB.

Επί των νοσοκομειακών αποβλήτων

60 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, όσον αφορά τα νοσοκομειακά απόβλητα, η Γαλλική Κυβέρνηση αναγνώρισε ρητώς, με την απάντησή της στην αιτιολογημένη γνώμη, ότι 5 περιφέρειες δεν καλύπτονται από κανένα εφαρμοσθέν σχέδιο.

61 Η εν λόγω κυβέρνηση αναγνωρίζει ότι σε 5 γαλλικές περιφέρειες δεν υπάρχει σχέδιο διαχειρίσεως των νοσοκομειακών αποβλήτων. Ωστόσο, υπενθυμίζει ότι η κατάρτιση σχεδίου διαχειρίσεως των αποβλήτων είναι μια περίπλοκη διαδικασία για την οποία η οδηγία 75/442 δεν προβλέπει καταληκτική ημερομηνία.

62 Συναφώς, πρέπει να τονιστεί ότι, για τους λόγους που αναλύονται στις σκέψεις 40 έως 47 της παρούσας αποφάσεως, η επιχειρηματολογία της Γαλλικής Κυβερνήσεως με την οποία επιχειρεί να αποδείξει ότι η οδηγία 75/442 δεν προβλέπει καταληκτική ημερομηνία για την κατάρτιση των σχεδίων διαχειρίσεως των αποβλήτων πρέπει να απορριφθεί.

63 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεδομένου ότι, όπως αναγνωρίζει και η ίδια η Γαλλική Κυβέρνηση, σε 5 γαλλικές περιφέρειες δεν υπάρχει σχέδιο διαχειρίσεως των νοσοκομειακών αποβλήτων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η δεύτερη αιτίαση της Επιτροπής είναι βάσιμη όσον αφορά τα νοσοκομειακά απόβλητα.

Επί των ειδικών οικιακών απορριμμάτων

64 Όσον αφορά τα ειδικά οικιακά απορρίμματα, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι ο μηχανισμός που επέλεξε η Γαλλική Κυβέρνηση, σύμφωνα με τον οποίο αυτή η κατηγορία αποβλήτων είναι δυνατό να μην περιληφθεί στα περιφερειακά σχέδια, αλλά να προβλεφθεί η επεξεργασία τους σε επίπεδο διαμερισματικών σχεδίων, δεν είναι ικανοποιητικός, λόγω του ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, τα διαμερισματικά σχέδια, τα οποία υποτίθεται ότι καλύπτουν τα ειδικά οικιακά απορρίμματα, δεν έχουν ακόμη εγκριθεί και, κατά συνέπεια, δεν μπορούν να καλύψουν την εν λόγω κατηγορία αποβλήτων.

65 Βεβαίως, οι γαλλικές αρχές διευκρίνισαν, με την απάντησή τους στην αιτιολογημένη γνώμη, ότι τα ειδικά οικιακά απορρίμματα είναι δυνατό να υπάγονται τόσο σε ένα περιφερειακό όσο και σ' ένα διαμερισματικό σχέδιο, δηλώνοντας ταυτόχρονα ότι αυτή η κατηγορία αποβλήτων ελήφθη υπόψη σε 16 περιφέρειες και σε 22 διοικητικά διαμερίσματα. Ωστόσο, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, κατά τον χρόνο καταθέσεως της προσφυγής, 18 από τα 100 διοικητικά διαμερίσματα της Γαλλίας δεν καλύπτονταν ούτε από περιφερειακό ούτε από διαμερισματικό σχέδιο διαχειρίσεως των εν λόγω αποβλήτων.

66 Η Γαλλική Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η δυνατότητα να παραπεμφθεί η διαχείριση των αποβλήτων αυτών από τα περιφερειακά στα διαμερισματικά σχέδια δεν παρουσιάζει καμία δυσχέρεια. Με τον τρόπο αυτόν δημιουργείται απλώς η δυνατότητα επιλογής της διαχειρίσεως των αποβλήτων σε περιφερειακό ή σε διαμερισματικό επίπεδο χωρίς να είναι δυνατό να μην περιληφθεί μια περιοχή σ' ένα σχέδιο διαχειρίσεως.

67 Η ανωτέρω κυβέρνηση υποστηρίζει περαιτέρω ότι, από τα 18 διοικητικά διαμερίσματα τα οποία η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν καλύπτονται από σχέδιο διαχειρίσεως των ειδικών οικιακών απορριμμάτων, 15 είναι εκείνα τα διαμερίσματα που αποτελούν ήδη αντικείμενο της πρώτης αιτιάσεως της Επιτροπής. Κατά συνέπεια, για τα διαμερίσματα αυτά αυτός ο λόγος προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος διότι δεν διαφοροποιείται από τον λόγο που προβάλλεται με την πρώτη αιτίαση. Όσον αφορά τα 3 λοιπά διοικητικά διαμερίσματα (Oise, Haute-Loire και Puy-de-Dôme), η Γαλλική Κυβέρνηση διευκρινίζει, αφενός, ότι το προσχέδιο του νέου προγράμματος για το Oise εγκρίθηκε από τον νομάρχη στις 19 Οκτωβρίου 1999

και, αφετέρου, ότι τα σχέδια των διοικητικών διαμερισμάτων για την Haute-Loire και το Puy-de-Dôme, που ανήκουν στην περιφέρεια της Auvergne, καταρτίστηκαν πριν από το περιφερειακό σχέδιο με το οποίο ανατέθηκε η διαχείριση των ειδικών οικιακών απορριμμάτων στο διαμέρισμα και, για τον λόγο αυτόν, είναι υπό αναθεώρηση. Και γι' αυτά όμως τα δύο τελευταία διαμερίσματα, ο λόγος προσφυγής της Επιτροπής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος για τους ίδιους λόγους με αυτούς που αφορούν τα μη εισέτι εγκεκριμένα σχέδια, ήτοι διότι οι οδηγίες 75/442 και 91/689 δεν προβλέπουν καμία προθεσμία για την έγκριση των σχεδίων αυτών.

68 Με το υπόμνημά της απαντήσεως, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι η δεύτερη αιτίασή της, στον βαθμό που αφορά τα ειδικά οικιακά απορρίμματα, ταυτίζεται εν μέρει με την πρώτη αιτίαση. Η Επιτροπή διευκρινίζει, ως προς το σημείο αυτό, ότι εμμένει στην αιτίασή της αποκλειστικά όσον αφορά τα διοικητικά διαμερίσματα της Haute-Loire και του Puy-de-Dôme, τα οποία δεν καλύπτονται από σχέδιο διαχειρίσεως των ειδικών οικιακών απορριμμάτων.

69 Συναφώς, αρκεί να επισημανθεί ότι, όπως και η ίδια η Γαλλική Κυβέρνηση αναγνωρίζει, τα διοικητικά διαμερίσματα της Haute-Loire και του Puy-de-Dôme δεν καλύπτονται από ένα σχέδιο διαχειρίσεως των ειδικών οικιακών απορριμμάτων. Ως εκ τούτου, η επιχειρηματολογία της Γαλλικής Κυβερνήσεως ότι η οδηγία 75/442 δεν προβλέπει προθεσμία για την έγκριση των σχεδίων αυτών πρέπει να απορριφθεί για τους λόγους που αναλύονται στις σκέψεις 40 έως 47 της παρούσας αποφάσεως.

70 Κατά συνέπεια, η δεύτερη αιτίαση της Επιτροπής είναι επίσης βάσιμη όσον αφορά τα ειδικά οικιακά απορρίμματα.

Επί της αιτιάσεως που στηρίζεται στην έλλειψη ειδικού κεφαλαίου σχετικά με τα απορρίμματα συσκευασίας στα σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων

71 Με την τρίτη αιτίασή της, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι οι ανταλλαγείσες επιστολές με τις γαλλικές αρχές στο πλαίσιο της προ της ασκήσεως της προσφυγής διαδικασίας

επιβεβαιώνουν την παράλειψη προβλέψεως ειδικού κεφαλαίου σχετικά με τα απορρίμματα συσκευασίας στα σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων στη Γαλλία, γεγονός που συνιστά παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 14 της οδηγίας 94/62. Η Επιτροπή προσθέτει ότι η Γαλλική Κυβέρνηση δεν της έχει γνωστοποιήσει κανένα σχέδιο το οποία να έχει όντως εγκριθεί και να περιλαμβάνει ένα τέτοιο κεφάλαιο.

72 Η Γαλλική Κυβέρνηση τονίζει ότι τα άρθρα 14 και 22 της οδηγίας 94/62 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η υποχρέωση προσθήκης ειδικού κεφαλαίου σχετικά με τα απορρίμματα συσκευασίας δεν μπορεί να εφαρμοστεί ταχύτερα από το σχέδιο διαχειρίσεως στο οποίο το κεφάλαιο αυτό πρέπει να ενταχθεί. Κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, από τη διατύπωση «που απαιτούνται» (και όχι «που απαιτούνταν»), που χρησιμοποιεί το άρθρο 14 της οδηγίας 94/62 για τα σχέδια διαχειρίσεως, συνάγεται ότι η κατάρτιση των σχεδίων αυτών δεν έπρεπε κατ' ανάγκην να έχει ολοκληρωθεί κατά την ημερομηνία λήξεως της προθεσμίας για τη μεταφορά της οδηγίας 75/442.

73 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή για τους λόγους που αναλύονται στις σκέψεις 40 έως 47 της παρούσας αποφάσεως. Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι, όπως και η Γαλλική Κυβέρνηση αναγνωρίζει, τα εγκεκριμένα σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων δεν περιλαμβάνουν ειδικό κεφάλαιο σχετικά με τη διαχείριση των απορριμμάτων συσκευασίας, συνάγεται ότι η τρίτη αιτίαση της Επιτροπής που στηρίζεται στην έλλειψη ενός τέτοιου κεφαλαίου σε όλα τα σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων είναι επίσης βάσιμη.

74 Υπό τις συνθήκες αυτές, λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να καταρτίσει σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων για το σύνολο του εδάφους της, παραλείποντας να επεξεργαστεί, σε ορισμένες περιφέρειες ή σε ορισμένα διοικητικά διαμερίσματα, τέτοιου είδους σχέδια για τα απόβλητα που περιέχουν PCB, για τα νοσοκομειακά απόβλητα καθώς και για τα ειδικά οικιακά απορρίμματα και παραλείποντας να περιλάβει ειδικό κεφάλαιο σχετικά με τα απορρίμματα συσκευασίας σε όλα τα εγκεκριμένα σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 75/442, 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 91/689 και 14 της οδηγίας 94/62.

Επί των δικαστικών εξόδων

75 Σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ζήτησε την καταδίκη της Γαλλικής Δημοκρατίας και η τελευταία ηττήθηκε, πρέπει η Γαλλική Δημοκρατία να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Η Γαλλική Δημοκρατία, παραλείποντας να καταρτίσει σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων για το σύνολο του εδάφους της, παραλείποντας να επεξεργαστεί, σε ορισμένες περιφέρειες ή σε ορισμένα διοικητικά διαμερίσματα, τέτοια σχέδια για τα απόβλητα που περιέχουν πολυχλωροδιφαινύλια, για τα νοσοκομειακά απόβλητα καθώς και για τα ειδικά οικιακά απορρίμματα και παραλείποντας να περιλάβει ειδικό κεφάλαιο σχετικά με τα απορρίμματα συσκευασίας σε όλα τα εγκεκριμένα σχέδια διαχειρίσεως των αποβλήτων, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 7, παράγραφος 1, της

οδηγίας 75/442/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 15ης Ιουλίου 1975, περί των στερεών αποβλήτων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 91/156/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Μαρτίου 1991, 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 1991, για τα επικίνδυνα απόβλητα, και 14 της οδηγίας 94/62/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1994, για τις συσκευασίες και τα απορρίμματα συσκευασίας.

2) Καταδικάζει τη Γαλλική Δημοκρατία στα δικαστικά έξοδα.

Macken Gulmann Puissochet

Σκουρής Cunha Rodrigues

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 2 Μαΐου 2002.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Η Πρόεδρος του έκτου τμήματος

F. Macken